

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 217

van **SAM VAN ROOY**

datum: 1 maart 2023

aan **BART SOMERS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

Energiedelen - Obstakels

Het Vlaams Belang kreeg begin februari een mail van een Vlaming die verontwaardigd was over energiedelen. Zelf heeft hij namelijk zonnepanelen en de mogelijkheid zijn opgewekte energie te delen. Hij wilde daarom zijn bejaarde moeder, die nipt buiten het sociaal tarief valt, helpen door haar energiekosten te drukken en een deel van zijn opgewekte elektriciteit aan haar te geven. Hij is echter zeer verontwaardigd dat Luminus hiervoor 150 euro administratiekosten per leverpunt aanrekent. Daarnaast lijkt het onduidelijk te zijn of hij zijn energie überhaupt kan delen. Hij is immers geen eigenaar van haar adres, woont niet in een gemeenschappelijk gebouw en met twee kan men geen energiegemeenschap vormen.

De minister verklaarde in de media dat energieleveranciers zich onvriendelijk opstellen ten opzichte van energiedelen, door extra kosten aan te rekenen bij personen die van dit systeem gebruikmaken. De minister riep de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) op om deze benadeling te vermelden bij de V-test. Hij stelt dat "in plaats van energiedelen af te remmen, alle leveranciers volop zouden moeten meewerken aan de uitrol ervan".

1. Wat was de reactie van de VREG en gaat de VREG in op de oproep van de minister?
2. Op welke manier remmen leveranciers energiedelen nog af, en welke stappen kan en wil de minister zetten om ervoor te zorgen dat leveranciers volop meewerken aan de uitrol van energiedelen?
3. Vindt de minister dat de mogelijkheden tot energiedelen verder moeten worden uitgebreid, zodat dit mogelijk wordt op vrijwel onbeperkte schaal?

BART SOMERS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

ANTWOORD

op vraag nr. 217 van 1 maart 2023

van **SAM VAN ROOY**

1. De VREG reageerde positief en bevestigde dat ze dit zullen implementeren. Daarom worden vanaf februari alle extra kosten die energieleveranciers aanrekenen voor de opstart van energiedelen transparant weergegeven in de V-test. De VREG communiceerde hier ook reeds over in hun nieuwsbrief.
2. De Vlaamse regelgeving schrijft voor dat een consument het recht heeft op aan energiedelen te doen. Leveranciers moeten daarom vlot informatie kunnen geven en een drempelloze facilitering voorzien. Toch krijgen we signalen dat ze het ontraden, het proces niet vlot helpen starten en dat ze er een kostprijs aan verbinden.

De energiemarkt is een geliberaliseerde markt. In die zin kunnen leveranciers prijzen vragen voor de diensten die ze leveren, zoals het balanceren van de marktprijzen voor energie. Het aanrekenen van kosten voor het toepassen van energiedelen is in deze evenwel nadelig voor de energietransitie. Het kan mensen immers verhinderen om te kiezen voor het volleggen van hun beschikbare dakoppervlakte met zonnepanelen en hierbij de surplusopbrengst delen, al dan niet tegen een vergoeding.

Wij kunnen dat betreuren, maar we kunnen hen dat niet verbieden. Dat is de leveranciers hun recht. Als consument heb je een vrije leverancierskeuze dus dan kan je best kiezen voor een andere leverancier. Om de marktwerking ten volle te laten spelen is echter transparantie nodig. Daarom deed ik mijn oproep aan de VREG.

Ik begrijp ook wel dat de leveranciers, tijdens deze onrustige tijd in de energiesector, niet enthousiast waren over deze nieuwe activiteiten waaruit ze zelf geen winst kunnen halen. Sterker nog, zij verliezen hier zelfs bepaalde opportuniteitswinsten omdat men de kans mist elektriciteit te verkopen op het voordeligste moment van de dag, namelijk op het moment dat de zon het meeste schijnt. De winst wordt in dit geval namelijk verdeeld onder de particulieren die aan energiedelen doen. Net zoals het geval is bij elk nieuw zonnepaneel op het huis van een particuliere eigenaar en dit zelfs met digitale teller: dat knibbelt aan het traditionele businessmodel van een leverancier die zoveel mogelijk wil leveren en uiteraard ook momenten waarop de elektriciteit het goedkoopst ter beschikking is.

Ik ben er echter steevast van overtuigd dat de leveranciers die de transitie faciliteren, meer kans op slagen hebben om duurzaam te groeien op de lange termijn. Deze koplopers onder de leveranciers gaan immers bewust om met de behoefte aan transitie in de energiemarkt, die onvermijdelijk is.

Sommige leveranciers proberen ook hun risico's te verminderen inzake onbalanskosten door het opleggen van dynamische contracten. De klant betaalt dan de effectieve prijzen van de resterende energie op het moment van afname. Ik kan dit begrijpen, maar dit type contracten kan ook een risico inhouden voor klanten die nog niet sterk met hun energieverbruik en tijdsvoorziening bezig zijn.

Wanneer ik aan de sociale woonwijk Otterbeek in Mechelen denk waar men nu gestart is met energiedelen, dan zou een dynamisch contract opleggen een drempel zijn,

omwille van de beperktere voorspelbaarheid van de resterende energiekost. Deze verplichting zou hierdoor mensen doen afhaken. Gelukkig zijn er geen leveranciers van de huurders die dit momenteel vragen. Wel zijn er enkelen die een vergoeding vragen zoals ook blijkt uit uw vraag. Toch kon het project succesvol starten omdat er wel leveranciers waren (Engie bijvoorbeeld), die actief mee hun schouders er onder hebben gezet en geen extra kosten aanrekenen.

Een andere reden waarom leveranciers het model van energiedelen nog niet toejuichen, is de administratieve werklast die er bij komt kijken. We vragen daarom aan Fluvius om de gedeelde energie te integreren in de bestaande marktprocessen en datastromen tussen de netbeheerder en de leveranciers. Op die manier hebben de leveranciers geen extra werk om de gedeelde kilowatturen van de eindfactuur af te trekken. Fluvius heeft een tijdelijke oplossing uitgewerkt, maar het is duidelijk dat dit niet volstaat.

Tot slot kan je als consument een klacht indienen bij de VREG wanneer energiedelen niet wordt gefaciliteerd. Indien een leverancier blijft weigeren, kan de VREG deze op basis van art. 13.3.1 van het Energiedecreet formeel in gebreke stellen (d.w.z. het opstarten van een handhavingstraject), om op deze manier toch tot conformering aan te zetten.

3. We willen evolueren naar een onafhankelijkheid van fossiele brandstoffen en daarom willen we zo veel mogelijk zonnepanelen op optimaal gelegen daken faciliteren. Op dit moment benutten we minder dan 10% van onze daken voor zonne-energie op te wekken: er valt dus nog een groot winstpotentieel te boeken op dit gebied. Energiedelen zorgt voor een aanmoediging om meer zonnepanelen te leggen dan je nodig hebt binnen je eigen verbruik.

Om de systeemkost zo laag mogelijk te houden, moeten we vraag en aanbod zo lokaal mogelijk matchen. Dat start nu met het delen van zonnestroom met de focus op eigen productie, maar in de toekomst gaat ook het verbruik nog meer gestuurd worden naar de momenten met veel zon en wind, waardoor het systeem van energiedelen enkel maar verbetert. Het inzetten van deze flexibiliteit zal het energiedelen van de toekomst zijn.

Uiteraard hebben de klassieke energieleveranciers ook een belangrijke maatschappelijke rol. Zo vervullen zij heel wat openbare dienstverplichtingen, alsook de inning van de nettarieven, wat energiegemeenschappen of klanten niet zelf kunnen organiseren. We moeten dus evolueren naar een duurzaam model, waar ook de rol van de leverancier en een goede marktwerking niet in het gedrang komt.

Ook moeten we er over waken dat iedereen, dus ook huurders en minder kapitaalkrachtigen, de vruchten kunnen plukken van de energietransitie. Energiegemeenschappen kunnen naast energiedelen ook sterk inzetten op energiebesparing en het stimuleren van verbruik op de goedkoopste momenten.

Meer zonnepanelen op goedgelegen daken, mag meer gestimuleerd worden. Daarom geloof ik in energiedelen en heb ik 10 miljoen euro uitgetrokken voor meerdere calls voor zonnepaneel-installaties via energiegemeenschappen en op appartementen. Ik werk daarvoor samen met minister Demir. De volgende ronde van deze call opent 17 april. De laatste versterking van het Lokaal Energie en Klimaatpact focust op het belang van fossiele energie-onafhankelijkheid en hoe energie-armoede voorkomen kan worden. Lokale besturen kunnen nieuwe engagementen, waaronder het aanbieden van energiedelen voor huishoudens met een risico tot energie-armoede, ondertekenen tot begin juli 2023.

Ik lanceer in de loop van dit jaar daarnaast een technische assistentiehub voor energiedelen waar lokale besturen zich toe kunnen wenden om energiedeelprojecten sneller opgestart te krijgen. Verder bespreken we volop met de coalitiepartners welke andere stimulansen we kunnen voorzien om energiedelen binnen eenzelfde gebouw, binnen sociale huur en/of binnen een bepaalde geografische perimeter op te schalen. Ook de VREG onderzoekt in een kostenbatenanalyse of de werking van energiegemeenschappen een korting op de nettarieven zou kunnen verantwoorden. Dit kan alleen wanneer er objectief een verschil in netkosten kan aangetoond worden. Op al deze zaken wil ik dus niet vooruit lopen op de feiten, dus deze ontwikkelingen zal ik nauw opvolgen in de loop van de komende maanden.